

Aktualno	Ekonomsko ogledalo	UMAR
	številka 10/2003	str. 3

TEKOČA GOSPODARSKA GIBANJA

Cene življenjskih potrebščin so se oktobra povišale za 0.3% (oktobra lani za 0.5%), medletna inflacija pa se je znižala na 4.8% (oktobra lani je znašala 7.2%). Nižja je tudi povprečna inflacija, ki je znašala 5.9% (oktobra lani pa 7.5%). Na podlagi prvih podatkov, ki jih je objavil SURS ocenjujemo, da so tudi v oktobru na gibanje cen vplivali pretežno sezonski dejavniki; 0.6 odstotne točke so prispevale višje cene obleke in obutve, na drugi strani pa je bila inflacija zaradi nižjih cen počitnic v paketu nižja za 0.2 odstotne točke. Preostalo znižanje, za 0.1 odstotne točke, pa je bilo posledica nižjih cen ostalih storitev ter prehrambnih izdelkov.

Pri pripravi jesenske napovedi inflacije smo predvideli, da v zadnjem četrtletju ne bo prišlo do sprememb usmeritev ekonomskih politik, ki imajo ključni vpliv na dinamiko cen, hkrati pa smo predpostavili, da se bodo zaradi suše v poletnih mesecih cene hrane v zadnjem četrtletju leta povišale za približno 0.3 odstotne točke. Ob uresničitvi omenjenih predpostavk bi (medletna) inflacija ob koncu letošnjega leta znašala 5.5%, ob koncu leta 2004 pa 4.5%. Vendar pa se omenjeni šok na področju hrane (za razliko od držav EU) do sedaj ni realiziral, kar je tudi vzrok nižje inflacije v oktobru od predvidene.

Avgusta se je **število delovno aktivnih** zmanjšalo za 0.1% glede na julij, kar je glede na poletne počitnice sezonsko običajno. **Število brezposelnih** pa se je povečalo bolj kot je sezonsko običajno, zaradi zelo majhnega odliva v zaposlitev. **Septembra** pa je število brezposelnih ostalo nespremenjeno, ker je bil običajno večji priliv v brezposelnost iz šol kompenziran s ponovno večjim odlivom v zaposlitev ter večjimi črtanji (gl. str. 8).

Po trendnem upadanju in stagnaciji v letošnjem letu je **proizvodna aktivnost** v avgustu in septembru trendno naraščala. Letos do septembra se je tako obseg proizvodnje predelovalnih dejavnosti na medletni ravni povečal le za 0.2% (gl. str. 11). Skromna proizvodna aktivnost je posledica nizkega izvoznega povpraševanja, ki se kaže tudi v večjem trgovinskem primanjkljaju in manjšem storitvenem presežku v menjavi s tujino. Tako je v prvih osmih mesecih primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance znašal 37.2 mio EUR, v istem obdobju lani pa je bil dosežen presežek v višini 204.2 mio EUR (gl. str. 4). Primanjkljaj na tekočem računu se od junija postopoma znižuje in naj bi se skladno z Jesensko napovedjo konec leta prevesil v rahel presežek.

V prvih osmih mesecih je **neto pritek kapitala** brez mednarodnih rezerv znašal 393 mio EUR (v istem obdobju lani 447.9 mio EUR). V primerjavi z lani so največje razlike na finančnem računu plačilne bilance v segmentu neposrednih naložb, posojil in komercialnih kreditov. Slovenija je namreč letos neto izvoznica neposrednih investicij, saj se je ob skromnem prilivu tujih naložb (33.7 mio EUR, lani v istem obdobju 576.6 mio EUR) močno povečal obseg domačih neposrednih naložb v tujino (171.1 mio EUR, lani v istem obdobju 63.1 mio EUR); večinoma v države nekdanje Jugoslavije. Banke so se letos zadolžile v tujini v precej višjem obsegu kot v istem obdobju lani (424.3 mio EUR, 119.8 mio EUR lani), zaradi upočasnitve blagovnega izvoza pa se je zmanjšal neto odliv kapitala preko kratkoročnega kreditiranja tujine (90 mio EUR, lani v istem obdobju 380.6 mio EUR).

POROČILO O STRUKTURNIH REFORMAH

Države pristopnice EU so bile letos prvič povabljeni, da pripravijo svoja nacionalna **Poročila o strukturnih reformah**, ki predstavljajo pregled strukturnih reform z vplivom na delovanje trgov proizvodov in kapitala v državah članicah EU. Nacionalna Poročila so ena izmed podlag za spomladansko zasedanje Evropskega sveta, kot tudi eden izmed virov za oblikovanje širokih smernic za ekonomsko politiko EU.

V okviru Poročila so posebej obravnavana področja odpiranja trgov konkurenci, politik z vplivom na proizvodne trge, javnih služb in ostalih mrežnih industrij, pospeševanja na znanju temelječe družbe in okoljske politike, strukturnih reform na trgu kapitala, poročilo pa se dotika tudi drugih reform, ki vplivajo na trge proizvodov in kapitala. Slovenija je izpolnila večino zahtev iz pogajalskih izhodišč za področje prostega pretoka blaga, večina direktiv na področju tehnične harmonizacije na reguliranem področju prostega pretoka blaga je že bila prenesena v slovenski pravni red, uredbe in odločbe pa bodo neposredno uporabne s članstvom v EU. Za konkurenco in podjetja na trgu so ključnega pomena reforme za izboljšanje učinkovitosti institucionalnega regulatornega okvira in javne uprave, vključno z ukrepi za izboljšanje poslovnega okolja. Liberalizacija mrežnih dejavnosti naj bi omogočila večje število konkurentov in tako potrošnikom ponudila možnost širše izbire. Trg telekomunikacij je povečini že liberaliziran, saj obstaja konkurenca na vseh segmentih trga, razen v fiksni telefoniji za notranje klice. V skladu z usmeritvami iz leta 1999 Slovenija nadaljuje z odpiranjem trga z električno energijo. Liberalizacija je zaenkrat prinesla nižje cene največjim porabnikom, ki so uspeli na uvoznem razpisu, pri večini ostale industrije pa so učinki negotovi. Na področju prometa je bila sprejeta ustrezna zakonodaja, ki omogoča prost dostop do železniške infrastrukture, prav tako bo s preoblikovanjem Slovenskih železnic omogočena konkurenca tudi v delu železniških prevozov.

Po osnovnih kazalcih razvitosti finančnega sistema spada Slovenija med bolj razvite države pristopnice. V slovenskem finančnem sistemu kot ključni finančni posredniki, prevladujejo banke kar je odraz izbranega tipa privatizacije. V razvitosti zaostaja zlasti kapitalski trg, kjer poteka predvsem trgovanje z že obstoječimi vrednostnimi papirji, novih izdaj vrednostnih papirjev (razen državnih obveznic) pa skoraj ni. Na počasnejši razvoj nebančnih finančnih posrednikov je vplivalo lastninsko preoblikovanje zavarovalnic in preoblikovanje pooblaščenih investicijskih družb v normalne finančne institucije, t.j. v vzajemne sklade. Reforme se uspešno izvajajo na področju regulacije, nadzora in usklajevanja pravnega reda z direktivami EU, nadaljnje reforme pa so usmerjene v povečevanje konkurenčnosti in učinkovitosti finančnega sistema.